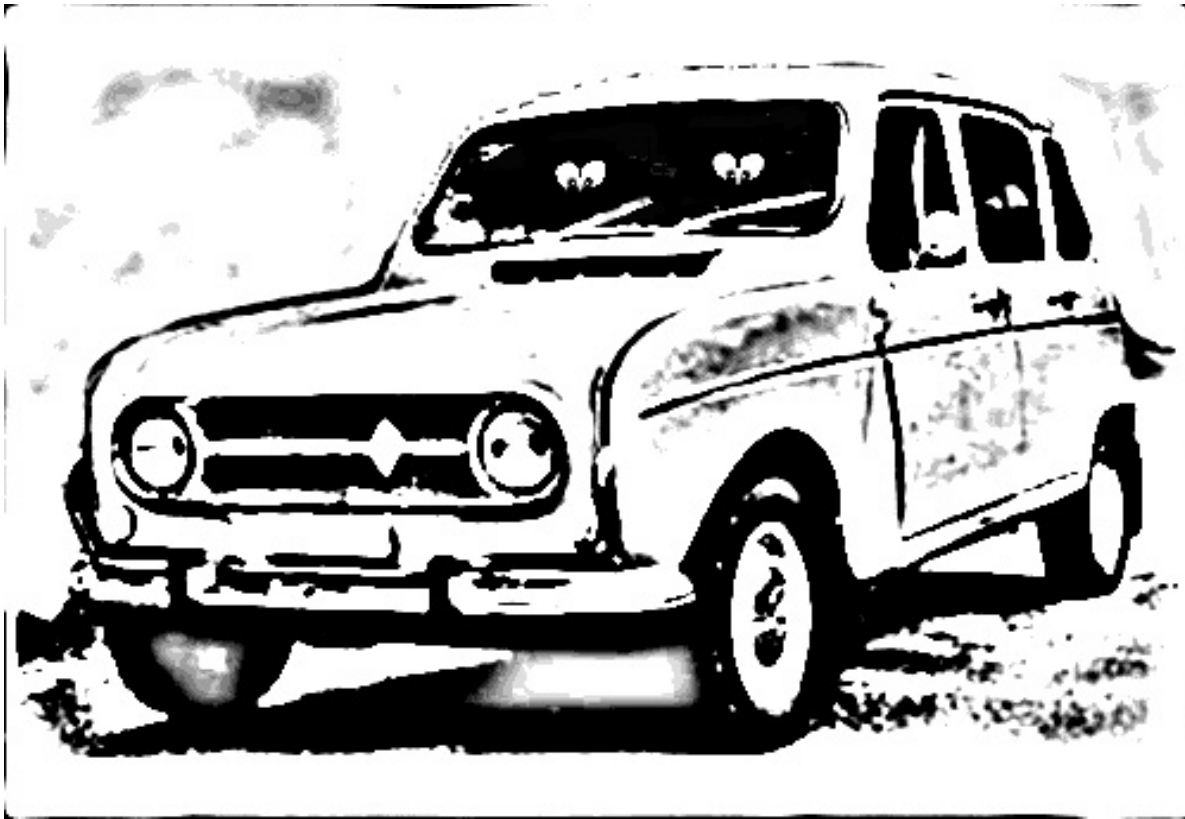

Memoires van een holenmens – door Paul De Bie

Deel 4: de Bende van Nijvel

Het blinde geweld van de Bende van Nijvel bereikt een bloedig hoogtepunt tijdens de herfst van 1985. Op 27 september 1985 overvalt de Bende van Nijvel, nadat ze 22 maanden niets van zich heeft laten horen, de Delhaize van Eigenbrakel. Ze vermoorden er 3 mensen. Een kwartier later verschijnt de Bende aan de Delhaize van Overijse en schiet er 5 mensen neer. Acht doden op één avond! In België begint een panische angst te heersen. Iets meer dan een maand later, op 9 november 1985, pleegt de Bende van Nijvel een bloedige aanslag op de Delhaize van Aalst. In en rond het warenhuis schieten de gangsters koelbloedig 15 mensen neer, acht daarvan overlijden. Het zinloze geweld van de Bende bereikt die avond een absoluut hoogtepunt. De bevolking verkeert in een schoktoestand. Extract uit <http://www.bendevannijvel.com>

Het is een frisse oktoberdag in 1985. Annette en ik zitten vandaag in de Laide Fosse, een grot in de buurt van Rochefort. Doel van ons bezoek is de “nieuwe réseau” die door speleoclub CSARI in 1977 werd ontdekt en waarover ik net heb gelezen in de Speleo Flash, het toenmalige speleotijdschrift. Een mooie ontdekking, en dat op een plaats die zo vanzelfsprekend is, dat het moeilijk te geloven is dat de originele ontdekkers van deze grot er voorbij zijn gelopen. Of beter gezegd, onderdoor zijn gelopen, want de toegang tot de Réseau CSARI bevindt zich in de hoogte.

Op een diepte van –30 m kan je in deze grot een klim maken van 8 meter hoog. Na deze klim gaat het onmiddellijk weer steil omlaag en volg je een sterk dalende galerij (Galerie Supérieure), onderbroken door wat kleine putjes, die eindigen op een nauwe zone met zicht op de watertafel op -56 m diepte. Echter, in plaats van af te dalen, kan je bovenaan de klim ook geheel boven blijven en middels een spectaculaire, brede “oppositie” in het dak van de galerij vorderen. Zonder touw begin je daar niet aan en dat is ook de reden dat deze passage zoveel jaren onopgemerkt is gebleven. Na tien meter krijg je weer voet onder de grond: je staat in de Réseau CSARI. De dimensies veranderen direct. De opeenvolging van oeroude, fossiele zalen contrasteert sterk met de nauwe, door een spetterend riviertje doorlopen meanders die de rest van de grot kenmerken.

Nabij het begin van deze nieuwe réseau, kom je in een hoog zaaltje waarvan het plafond niet te onderscheiden is. Een grote druipsteenwaterval, die van ergens hoog boven je in de duisternis afkomstig is, decoreert de wand.

“Zou daar al ooit iemand boven zijn geweest?” vraag ik aan Annette.

Ze vouwt de topo open en bestudeert hem even. “Tja, het staat toch op de topo getekend.”

Ik graai de topo uit haar handen.

“Laat me eens zien... wat is me dat voor een simplistische tekening! Ik ben helemaal niet zo zeker dat ze daar wel zijn geweest!”

“Het zou kunnen dat ze gewoon het plafond hebben geschetst”, bevestigt Annette mijn vermoedens.

Ik probeer prompt omhoog te klimmen. De galerij is zowat anderhalve meter breed en de grote druipsteenwaterval vormt een uitnodigende trap. In een mum van tijd bevind ik me 6 meter hoger.

“Vanaf hier wordt het te link zonder zekeringtouw!” roep ik omlaag.

“Dan stel ik voor dat we eens terugkomen mét een touw”, is het nuchtere antwoord.

Een paar weken later zijn we weer onderweg naar Rochefort, in het relatieve comfort van Annette's R4. Geen beter speleokarretje dan zo'n Renaultje, maar ik moet eerlijk bekennen dat sinds ik aan de carburator heb zitten prutsen, het motortje zich nu en dan eens verslikt.

Ik draai de radio aan en we luisteren naar het ochtendnieuws.

“Zaterdag 9 november 1985, het BRT-ochtendnieuws”, weerklinkt het. Het is weer al Bende van Nijvel wat de klok slaat. Het hele land staat in rep en roer, politie en rijkswacht zijn in staat van hoogste paraatheid. En hoogste paranoia ook, zo blijkt, want de nieuwslezer vertelt ons geamuseerd over het jonge koppeltje dat gisteren door de rijkswacht werd ingerekend, toen ze 's avonds de rustige parking van een grootwarenhuis hadden uitgekozen om wat te “socialiseren”. De dienaars der wet hadden hen aanzien voor gangsters, klaar om met hun riot-guns dood en verderf te zaaien op de – overigens geheel verlaten – parking. “Hahaha... die zullen wel de schrik van hun leven hebben gehad”, grinnik ik.

Een uurtje later kruipen we de grot in. Ik kijk nog eens goed rond, want intussen ben ik wat meer te weten gekomen over de historiek ervan. Zoals zovele Belgische grotten, lijkt het een grot die er altijd zo heeft bijgelegen. Maar dat is maar schijn, want net als zowat elke andere Belgische klassieker (Eglise, Wéron, Bernard enz) zat ook dit verdwijnpunt origineel potdicht. Een paar jonge snaken die in de buurt woonden, werkten er in 1955 maandenlang als gekken. Gedurende 26 weekends groeven ze er wel 10 kubieke meter aarde uit en bliezen ze grote rotsblokken op met zelfgemaakte bommen van ijzeren buis en buskruit! Ze werden beloond met de ontdekking van een leuke en sportieve grot. De namen van dit duo klinken de speleokenners nu nog als muziek in de oren: Marc Jasinski en Pierre Brichard. Jawel, de pioniers van het grotduiken in België, met een reeks gewaagde duiken en fabuleuze ontdekkingen op hun actief, in de Grotten van Han. Ze ontdekten daar, postsifon weliswaar, de Réseau Sud, die later toegankelijk werd gemaakt voor niet-duikers door het boren van een artificiële tunnel. Pierre Brichard zou er niet lang van genieten: hij verdronk tijdens een duik in de Salle d'Armes, verstrengeld in het touw.

Wel, wel, mijmer ik... exact 30 jaar nadat Jasinski en Brichard hier als eersten “ça continue!” hebben uitgeroepen, staat er weer een duo jonge speleologen gereed om de Laide Fosse een paar geheimen te ontfutselen.

De 8 meter klim wordt gauw bedwongen, de traversee boven de Galerie Supérieure is snel geëquipeerd. Achter mij weerklinkt Annette's gebruikelijke commentaar over “mensen met lange benen” en “te brede oppo's”. Ze mag nog van geluk spreken dat ik maar 12 cm groter ben dan haar!

Even later staan we onderaan de hoge kloof die het doel is van onze tocht. Ditmaal heb ik alles bij: een klimtouw, “étriers”, linten, karabijnhaken en een spitset. Van accuboormachines was er toen nog geen sprake! Ik bind me in en begin, geheel opzij in de kloof, aan de klim, met rotsvast vertrouwen in Annette die me zekert. De eerste 6-7 meter gaan vanzelf, dan wordt het gladder en moeilijker. Met linten improviseer ik een paar tussenzekeringen, en op zowat 10 meter hoogte hamer ik een spit in de wand.

“Ik kan niet veel hoger hier”, roep ik, “ik denk dat ik moet traverseren naar het midden van de kloof. Daar lijkt het nog verder omhoog te gaan.”

“Ok, doe maar” antwoordt Annette.

Ik pep me mentaal op voor de gewaagde overstap. Ik moet hier de relatieve veiligheid van de zijkant van de kloof verlaten en me in een “oppo” lanceren, 15 meter hoog. Een schuiver betekent een diepe val, een zwieper van jewelste.

“Ik vertrek nu, geef eens 2 meter mou?” vraag ik.

Annette viert een paar meter touw, en ik begin met trillende benen aan mijn gewaagde manoeuvre. Ik ben speleoloog en geen voorklimmer, en telkens weer speelt me dat tijdens zo'n artificieel klimwerk parten. Bovendien, zo lang ben ik nu ook weer niet met speleologie bezig. Mijn partner beneden begon al op 9 jaar... die achterstand haal ik nooit meer in!

“SEC!” schalt mijn commando omlaag. Ik heb een standplaats bereikt en voel hoe Annette het touw strak trekt.

Dan volgt een ontuchtering. “Verdorie, hier zit een spit!”

Inderdaad, ik ben hier niet de eerste! Maar die spit komt me nu wel goed van pas, om mijn hachelijke positie wat te zekeren. Ik schroef er gauw een spitplaat in, een karabiner erin, het klimtouw erdoor en ziezo: mijn zelfvertrouwen is weer geheel terug!

“Ik ga toch nog hoger klimmen hoor”.

Er volgt geen protest van beneden, integendeel: “Doe maar!”

Ik ben echt wel benieuwd wat er daarboven te zien is, want de kloof stijgt nog minstens 7 meter verder. En wie zegt dat mijn voorgangers daar wel naartoe zijn geklommen?

Ik klim verder, maar er is geen twijfel meer mogelijk: een spoor van spits wijst de weg. Dit is artificieel klimwerk op zijn leukst. In een étrier gaan staan, boven je een spitplaat indraaien, karabijnhaak erin, “mou” vragen, touw boven je inhaken, je andere étrier er bij hangen, stukje stijgen en erop overstappen, leeflijn inpikken, en “sec!”. Een klein kind kan dit!

Een half uur later zit ik geheel boven, in de kloof die vrijwel dicht loopt. Jammer maar helaas, geen grote vervolgen te bespeuren, wel wat boomwortels. Volgens de topo is dit het hoogste punt van de grot, het stijgt zelfs 14 meter boven de ingang uit, en zou mogelijk ergens in de zijkant van de doline kunnen uitkomen.

Mijn terugkeer wordt vergemakkelijkt doordat mijn voorgangers hier een paar oude karabijnhaken hebben achtergelaten, waarop ik mijn klimtouw dubbel kan hangen zodat ik het beneden weer kan doortrekken en recupereren. Tijdens de afdaling breek ik al mijn tussenzekeringen af. Wat later sta ik, toch een beetje teleurgesteld, weer aan de zijde van Annette. We zetten er een punt achter, pakken alle materiaal weer in en begeven ons richting uitgang.

Buiten is het intussen al aan het schemeren, en het is aan het vriezen. Bibberend kleden we ons om en binnen het kwartier zijn we vertrekkenklaar. Wetende dat de verwarming van ons diepgevroren karretje geheel ontoereikend is, houden we onze dikke jassen aan. Ik heb een dikke Isopole Hollofil vest, in die tijd een echte rage onder speleologen.

Ik draai het contactsleutelje om, de motor sputtert amechtig maar verder gebeurt er niks. Oh was ik maar van die carburator afgebleven!

“Godverdomme, start dan toch!” sakker ik.

Een luide knal weerklinkt en de motor slaat aan. Het lawaai is oorverdovend.

“Wat nu weer!”

Ik open de motorkap en stel vast dat de uitlaat ontploft is. Bij zo een R4 zit die uitlaat overigens in het linkerspatscherm. Onmogelijk om daar nu iets aan te herstellen; het wiel moet er eerst af en daarbij: gereedschap hebben we niet bij. We zullen zo naar huis moeten. Met het lawaai als van een Formule 1-wagen, maar allermindst de snelheid ervan, tuffen we langs de Ardeense wegen huiswaarts.

Ik maak me wat zorgen. “Verdorie, ik hoop dat we geen flikken tegenkomen, die zetten ons gegarandeerd aan de kant.”

“Pfft dat moet al tegenvallen”, zegt Annette, “maar ik word wel gek van dat lawaai”.

Inderdaad, het geluid van de open uitlaat is niet te harden.

“Ik zet mijn kap wel op”, zeg ik en voeg de daad bij het woord. Mijn bergbeklimmervest is voorzien van een dikke kap die enkel de ogen vrijlaat. Het lawaai klinkt al iets minder luid.

Annette die geen kap heeft, improviseert: ze bindt haar sjaal rond haar hoofd, een strik van boven erin, en propt dan tussen de sjaal en elk oor een dubbelgevouwen wollen sok.

“Hahaha, ge zijt precies een paasei”, ik proest het uit. De stemming is er weer en we tuffen rustig verder.

Een uurtje later passeren we Jezus-Eik en draai ik de Brusselse Ring op. Ik kies het rechtervak. Wanneer ik even later opzij kijk om een inhaalmanoeuvre in te zetten, kijk ik recht in de ogen van een rijkswachter. Is me dat schrikken!

“Verdorie Annette, er rijden flikken naast ons!”

Naast ons, mooi op onze hoogte, rijdt een witte Volvo van de Rijkswacht.

“We hangen eraan met onze kapotte uitlaat,” zucht Annette, “dat gaat weeral geld kosten”.

Ik maak al bijna aanstalten om me aan de kant te zetten, wanneer de Volvo plots versnelt en uit het zicht verdwijnt. Wat een opluchting, daar komen we goed vanaf. We maken ons vrolijk: “die zal ook wel gelachen hebben met uw Calimero-look, hé Annette!”

Op de E19 Brussel-Antwerpen schiet er, net wanneer ik de afrit Mechelen-Zuid voorbij rij, een BMW van de rijkswacht de autostrade op. Blauw zwaailicht en al. Even blijft hij achter mij, en dan vliegt hij mij voorbij.

“Miljaar! Juist op de avond dat ik hier met een kapotte uitlaat rijd, wemelt het hier van de flikken.”

Wat verder staat een Porsche van de rijkswacht op de pechstrook. Annette is er niet meer gerust in.

“Zeg, anders moet ge de volgende afrit nemen” stelt Annette voor. “We kunnen een uurtje bij den Hugo binnenspringen; daarna zijn die flikken allemaal wel verdwenen.”

Ik zie het voorstel wel zitten. “Goed idee, dat doen we!”

Hugo is een clublid dat vlak bij de afrit Mechelen-Noord woont, vader van een volks en groot gezin waar je stevast goed onthaald wordt. Ik neem de afrit, een lange bocht gevolgd door een recht stuk dat eindigt op een groot kruispunt met verkeerslichten. Van ver zien we al dat er stront aan de knikker is: ter hoogte van het kruispunt is er

een wegversperring. Blauwe knipperlichten alom. Stapvoets schuiven we aan; de drie voorliggers voor mij mogen ongehinderd voorbij. Ik probeer zo weinig mogelijk het gaspedaal te beroeren, om de uitlaat, of beter het ontbreken ervan, niet te doen opvallen.

Amper is mijn voorganger verdwenen of de hel barst los. Van achter de vangrails springen wel vijftien tot de tanden bewaakte agenten te voorschijn. Langs alle kanten worden mitrailleurs en pistolen op ons vehikel gericht. "Uitstappen!"

"Handen omhoog!"

In onvervalste Miami Vice-stijl worden we uit de auto gesleurd, en verplicht tegen de auto te staan met de handen op het dak.

"Benen uit elkaar!"

Ik voel handen die me aftasten, mijn zakken leeghalen. Maar ik voel vooral de loop van een machinepistool in mijn rug prikken. Een bijzonder onaangenaam gevoel!

"Op de grond!"

Ik word onzacht tegen het asfalt gesmeten en verlies Annette uit het oog, die allicht aan de andere kant van ons R 4'tje een gelijkaardige behandeling ondergaat. Een flik gaat schrijlings op mijn rug zitten, zijn knie in mijn nek drukt mijn gezicht tegen het wegdek. Zijn collega plaatst zijn machinepistool tegen mijn hoofd. De loop trilt, die gast is nog nerveuzer dan ik. Ik heb nooit eerder de dood zo dichtbij gevoeld, en in sterven heb ik allerminst zin. Ik beweeg me geen millimeter, en ik voel me bang, doodsbang. Wat gebeurt hier toch? Ik begrijp er niets van... is dit een nare droom of wat? Dat kan toch niet, voor een kapotte uitlaat? Ik probeer iets te vragen maar word prompt nog harder tegen het asfalt gedrukt. Van uit mijn ooghoeken zie ik auto's stapvoets voorbijrijden. Grote, starende ogen achter de vensterraampjes... iedereen probeert een glimp op te vangen van die opgepakte criminelen.

En er blijven maar auto's van de rijkswacht arriveren... ik moet in mijn kielzog een toerkaravaan aan flikken hebben gehad!

Een team agenten is intussen bezig met ons voertuig leeg te halen. Onze speleozakken worden leeggeschud en doorzocht. Niet zonder leedvermaak zie ik de flikken onze modderige speleopakken, klimgordels en helmen onderzoeken, trachtend geen modderspatje op hun gesteven kostuum te krijgen. Onze speleobatterijen, toen nog zware en hoekige loodaccu's, worden argwanend bekeken. Bommen?

De minuten schrijden verder. Er zijn nu over de draagbare radio's drukke conversaties aan de gang. In het Frans nog wel. Herhaaldelijk valt de uitdrukking 'des hommes masqués'. Eindelijk vallen de stukken van de puzzel op hun plaats. Die flikken hebben ons aanzien voor gemaskerde gangsters. Wat een giller: ik met mijn bergbeklimmerkap, Annette met haar sjaal rond het hoofd gedraaid. Elk cliché over de incompetentie van onze Nationale Gendarmerie blijkt dus te kloppen. Bij hen begint het ook stilaan te dagen dat zij zich vergist hebben. Een pijnlijke, groteske vergissing. Maar zo gauw zijn ze niet bereid hun afgang toe te geven.

We mogen eindelijk rechtstaan; ik voel met een zucht van verlichting de geweerloop verdwijnen en masseer mijn wang die rood en pijnlijk is na een kwartier op het ruwe wegdek te zijn gedrukt. We worden in een VW combi gedwongen voor verhoor. Voor het eerst kan ik weer een paar woorden wisselen met Annette, die gelukkig wat minder ruw behandeld is geworden. Het verhoor brengt alleen maar hun verschrikkelijke falen aan het licht. De ondervragende rijkswachter is er overduidelijk niet blij mee. Wat een absurde situatie!

"Mogen we nu eindelijk vertrekken?", vragen we. We zijn intussen al een uur verder. Nu er geen geweerlopen meer op me gericht zijn, en de toedracht van de zaak duidelijk is geworden, komt mijn grote mond terug.

"Neen! We gaan naar de kazerne, voor een groot verhoor."

Jesus! Die kerels weten echt van geen toegeven! Op weg dus, in de Rijkswachtcombi. Achter ons rijdt onze R4 luid knallend door de Mechelse nacht, bestuurd door een rijkswachter die allicht voor de eerste keer in zo'n speleovehikel moet rijden.

In de kazerne worden we ontvangen door een paar hoge pieten van de rijkswacht. Van een groot verhoor is geen sprake meer, deze mensen vinden er geen doekjes om: de rijkswacht heeft vanavond zwaar geblunderd. Er gaan koppen rollen, zoveel is zeker, en die van ons zullen het niet zijn. We krijgen koffie en koekjes en talloze verontschuldiging. De officier schetst ons het ruimere kader van de zaak. Inderdaad, ter hoogte van Brussel had één van hun patrouillewagens ons opgemerkt en aanzien voor 'gemaskerde bandieten'. Vanaf dat moment was een grote, geheime achtervolging ingezet, en had men hinderlagen gelegd op alle afritten tussen Brussel en Antwerpen. Jesus, hoeveel man moeten zij daarvoor wel niet hebben ingezet? Op mijn vraag, wat zij zouden hebben gedaan indien ik er niet in Mechelen-Noord was afgegaan, klonk het laconiek: we stonden gereed om de hele autostrade voor de Craeybeckxtunnel af te sluiten!

Na een half uur zijn we vrij om te vertrekken en dat laten we ons geen twee keer zeggen.

Even later ratelt de R4 weer door de Mechelse straten, op weg naar Hugo. Wanneer ik het radionieuws opzet, weerklinkt het: "De rijkswacht heeft vanavond opnieuw geblunderd. Na een grootscheepse achtervolging reden ze een jong koppel uit Antwerpen klem te ..." Ik draai gauw de knop om: dit is voor ons al oud nieuws!